

PARIJS, OP WEG NAAR EEN LANG EN GEZOND LEVEN

Utrecht, juli 2009

Yvonne Witter, Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg

Parijs, een prachtige, bruisende maar voor ouderen niet altijd toegankelijke stad, huisvestte tussen 5 en 9 juli een nóg internationaler gezelschap dan normaal. De 19^e editie van het Wereldcongres Gerontologie en Geriatrie georganiseerd door (IAGG) International Association of Gerontology and Geriatrics vond die dagen plaats in de Franse charmante hoofdstad met deelnemers afkomstig uit de hele wereld.

Terwijl tot voor kort vergrijzing als catastrofaal werd beschouwd, wordt deze nu steeds meer gezien als een onbetwistbare blijk van vooruitgang. Deze verandering maken de organisatoren van het wereldcongres in Parijs zichtbaar door het gekozen thema: “langer, gezonder en rijker leven”.

Volop keus

Het programma bood talloze workshops, lezingen, symposia, posterpresentaties. Er was een enorme keus. Dat keuzes maken niet altijd gemakkelijk is in het leven, illustreerde op zijn minst één deelnemer: tijdens de workshop was zij uitsluitend bezig met het lezen van het programmaboekje en het aanstrepen van mogelijk te volgen sessies!

‘How fast you walk predicts how long you live’

Er was aandacht voor oudermishandeling, informele zorg, sociale uitsluiting, maar ook voor minder voor de hand liggende onderwerpen (die ook zeer belangrijk zijn overigens) als ouderen en natuurrampen en migrante zorgverleners. Maar het congres speelde ook in de op de actualiteit door sessies te wijden aan de economische recessie en ouderen. En de Mexicaanse griep en ouderen (en de onverwachte lage mortality rate). Ook waren er bijeenkomsten over het op het eerste gezicht merkwaardige onderzoeken, zoals: how fast you walk predicts how long you live (Pittsburgh in de V.S.) en klimaatverandering en ouderen (Groot-Brittannië). En dan nog de talloze medische onderwerpen! Het enthousiasme van de deelnemers leidde regelmatig tot een tekort aan stoelen bij de sessies.

Steden: anticipeer op de toenemende diversiteit bewoners

Ouder worden in de stad was een prominent onderwerp op het congres. Door de urbanisatie en vergrijzing kunnen steden rekenen op een groei van het aantal ouderen. De samenstelling van de bevolking laat een grote diversiteit zien in de stad. Onderzoek van de New York University en ILC-USA naar de drie steden New York, Parijs en Londen (in het kader van World City Project) toont aan dat het belangrijk is voor steden hierop te anticiperen. Maar ook om voorzieningen te bieden voor de groeiende groep alleenstaande oude ouderen, maar ook om andere kwetsbare en geïsoleerde groepen te bereiken. Informatie te verspreiden en ouderen een stem te geven. Deelnemers gaven onder andere aan dat mobiliteitsperikelen bij ouderen in steden meer aandacht behoeven. De deelnemers konden zelf ervaren hoe het is om koffers op trappen in de Parijse metro's te slepen.....

Mobiliteit, taal en cultuur dé barrières voor ouderen in steden

Ruth Finkelstein (New York Academy of medicine en betrokken bij WHO Age friendly cities project) bevestigde dat het probleem van mobiliteit, naast taal en cultuurbarrières belemmeringen zijn voor mensen om te profiteren van het grote aanbod van voorzieningen dat de stad doorgaans te bieden heeft. Dat is één van de uitkomsten van haar onderzoek naar ‘age friendly’ New York. Oudere New Yorkers hebben een verspreid netwerk en willen die behouden, hoewel de contacten in de buurt het meest belangrijk zijn. Op de kritische opmerkingen van de deelnemers of we niet aan het streven zijn naar een utopie antwoordde Alexander Kalache van de WHO, ook onder het publiek aanwezig, twee wijze dingen: “Most people age in place. And...having an utopia makes you are having progress.”

Meer informatie over dit onderwerp: Growing older in World cities van Victor G. Rodwin en Michael K. Gusmano (verschijnt binnenkort).

Meer informatie over het World City project: <http://www.ilcusa.org/pages/projects/world-cities-project.php>

Meer informatie over WHO Age friendly cities: www.agefriendlynyc.org en http://www.who.int/ageing/age_friendly_cities/en/index.htm

Het rapport: Towards an age-friendly New York City (2008) is te downloaden op:
<http://www.nyam.org/initiatives/docs/AgeFriendly.pdf>

Oudere migranten

In de sessies over vergrijzing en steden kwam diversiteit aan bod. Ook in andere sessies stond dit actuele thema centraal. Zoals een lezingencyclus over medicijngebruik bij verschillende culturen en een workshop over (re)migratie. De bezoekers van de posterpresentatie, die vanuit het Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg op het congres werd verzorgd, bleken oudere migranten in meerdere landen toenemende aandacht te krijgen. De Finnen vertelden dat zij in Finland wonende Russische ouderen specifieke voorzieningen te bieden. Maar ook de ouderen uit de Sami-cultuur. De Denen hebben activiteiten voor en contacten met o.a. Pakistaanse en Iraanse ouderen. De langslpende Australiërs zeiden: 'we, Australians, are all older migrants!'. Hetzelfde zeiden de Canadezen... Maar allen herkenden de trend van het pendelen van oudere migranten en de moeite die het kost om interculturele zorg op de agenda te krijgen. Toch waren er verschillende posters over het onderwerp, met onder meer onderzoek in Zweden naar beleid voor oudere migranten in Zweden (Laura Machat, NISAL) en in Schotland naar migrante ouderen met dementia (professor Alison

Browes, University of Stirling). Het thema leeft wereldwijd en krijgt de komende jaren ongetwijfeld meer aandacht!

Meer informatie:

<http://www.kcwz.nl/klant/actueel/20090706>

<http://www.eniec.eu/>

http://www.zilverenkracht.nl/118252/def/home/allochtone_ouderen/allochtone_ouderen/themas/zilveren_kracht_van_allochtone_ouderen/

Van stad naar sloppenwijken

Van de stad en diversiteit naar de slums: op het congres was er de broodnodige aandacht voor ouderen in ontwikkelingslanden, al waren er weinig deelnemers uit deze landen op het congres. Opvallend is dat de vergrijzing juist in ontwikkelingslanden plaatsvindt¹. Tijdens de sessie over ouderen in de slums in ontwikkelingslanden kwam als rode draad naar voren dat ouderen een belangrijke rol in de economie spelen. In Chennai, India zijn ouderen het eindpunt bij de distributie van agrarische producten. Zij slapen vaak letterlijk op hun goederen/producten, uit angst voor diefstal. Zij zorgen vaak voor kleinkinderen, maar doen ook huishoudelijk werk bij mensen uit de middenklasse. Veel ongetrouwde jongeren komen naar Chennai voor werk. Onderzoekster Penny Vera-Sanso (London) waarschuwde wel dat mocht het economisch slechter gaan de hierdoor ontstane nieuwe werkelozen deze taken van de ouderen overnemen... en de ouderen zonder inkomen, hoe schamel dat het vaak ook is, komen te zitten.

¹ <http://www.census.gov/prod/2009pubs/p95-09-1.pdf>

Nieuw rapport Highlights of the report include:

- While developed nations have relatively high proportions of people aged 65 and over, the most rapid increases in the older population are in the developing world.
- By 2040, developing countries are likely to be home to more than 1 billion people aged 65 and over. This is 76% of the projected world total.
- The population in China and India alone aged 65 and over amounted to 166 million in 2008. This is nearly one-third of the world's total population.
- Issues related to population ageing in these two countries will be accentuated in the coming decades as the absolute number climbs to 551 million by 2040 (329 million in China and 222 million in India).

The report was commissioned by the [US National Institute on Aging](http://www.nia.nih.gov/) (NIA), part of the US National Institutes of Health, and produced by the US Census Bureau. Source: www.helpage.org

In Nairobi in Kenya speelt in de slums het volgende probleem: veel ouderen zijn bang dat een winkeltje te beginnen. Zij worden vaak lastig gevallen door jongeren. Zij begeven zich daarom niet in het economische hart van de slums, maar in de buitengebieden die nog minder aantrekkelijk zijn.. Het doen van onderzoek in deze slums is overigens niet eenvoudig: veel ouderen weten hun leeftijd niet, er is weinig privacy om rustig te praten en er is veel wantrouwen.

Lichtpunt: solidariteit

Laura Machado (Rio de Janeiro, Brazilië) herkende de angst die ouderen in sloppenwijken kennen. Zij komt dit ook tegen in haar onderzoek in de slums van Rio de Janeiro. Daar speelt ook nog de toegankelijkheid van de slums (favela) een rol; zij liggen in de bergen, dus ouderen moeten vaak een heel eind klimmen om naar hun verblijfplaats te komen. De drugsbendes die de slums bestieren maken het leven van de ouderen niet eenvoudig. Er is weinig te doen, hoewel 62% van de ouderen werkt (veelal schoonmaakwerk. De kerk vormt de centrale ontmoetingsplaats. Er is wel veel onderlinge solidariteit. 'We don't have financial but human resources', zeggen de ouderen zelf.

<http://www.who.int/ageing/en/>

Isabelle Aboderin (Oxford Institute of Ageing, UK), pleit hard voor het op de agenda krijgen en houden van het onderwerp ouderen en sloppenwijken. In het Madrid Actieplan (2002) staat geen enkele keer het woord sloppenwijk genoemd. Er is meer onderzoek nodig naar de populatie, ongelijkheid, rol van ouderen in de slums.

<http://www.ageing.ox.ac.uk/>

Armoede breed opvatten

Armoede komt niet alleen in ontwikkelingslanden voor, maar ook in Westerse landen. Zo focust Thomas Scharf (professor, University of Keele, UK) in zijn onderzoek naar sociale uitsluiting van ouderen op armoede in Engeland. Zijn boodschap is dat armoede niet alleen gerelateerd is aan het inkomen van mensen maar ook aan de levensstijl van mensen en aan de mogelijkheden van mensen om te participeren in de samenleving. Eenzaamheid komt veelvuldig voor onder ouderen in Engeland en met name ouderen met een laag inkomen en met beperkte mogelijkheden om deel te nemen aan de samenleving.

Meer informatie: Keele Poverty Study, Scharf et al, 2005.

<http://www.keele.ac.uk/research/lcs/membership/scharf.htm>

Theo van Tilburg van de Vrije Universiteit poneerde in een andere sessie over eenzaamheid de interessante vraag: komt eenzaamheid meer voor of wordt er beter geregistreerd?

<http://www.vilans.nl/smartsite.dws?ch=&id=46066&recordnr=32604>

Digital @geing in Korea

Over twee jaar vindt het Europese gerontologiecongres plaats van 14 tot en met 17 april 2011 in Bologna in het gerontocratische Italië. Dan staat het thema: healthy and active ageing for all Europeans "I" centraal. Liefhebbers van computers, internet en informatietechnologie zaken kunnen tussen 23 en 28 juni 2013 in Seoul te Korea hun hart ophalen. Het volgende wereldcongres vindt daar plaats. Dat congres staat in het teken van digital @geing. Hoe ouder-vriendelijk deze stad is, zullen we over 4 jaar zelf kunnen bekijken!

www.iaggbologna2011.com

www.koreangerontology.org

www.iagg2013.org